

5 / 2006

ODBORNÝ ČASOPIS PRO FILATELII,
NUMISMATIKU A NOTAFILII

ROČNÍK XI. VYCHÁZÍ 31. 10. 2006

VYBRANÉ ČLÁNKY PUBLIKUJEME I NA WWW.FILATELIE-KLIM.COM

Z OBSAHU

- Od vydání emise „Umění 1966“ uplyne 40 let.....1
- Plebiscitní razítka (II. část).....4
- Výstava Euregia Egrensis Karlovy Vary 2006.....10
- Názor znalců na článek „Špatná zpráva“ v časopise Filatelie 8/2006...13
- Otázky vzniklé nad článkem o padělcích.....14
- Dr. Walter Rauch – 80 let.....16
- Hospodářství a věda (III. část).....21
- Rakouské státopvky 5 zlatých z r. 1866.....26
- Falešné celistvosti Slovenského státu.....29
- Provokace na pokračování.....31

AUS DEM INHALT

- 40 Jahre der Ausgabe „Kunst 1966“1
- Stempel des Plebiszit-Gebietes (II. Teil)4
- Die Ausstellung Euregia Egrensis Karlovy Vary 2006...10
- Prüfer zum Artikel „Eine schlechte Nachricht“ in Filatelie 8/2006...13
- Der Artikel über Fälschungen bring neue Fragen....14
- Dr. Walter Rauch – 80 Jahre.....16
- Wirtschaft und Wissenschaft (III. Teil)21
- Österreichische Staatsnoten zu 5 Gulden der Ausgabe 1866...26
- Gefälschte Belege der Slowakei 1939.....29
- Provokationen in Fortsetzung31

FROM THE CONTENTS

- 40 years of the „Art 1966“ issue1
- Postmarks of the Plebiscite area (Part II)4
- The exhibition Euregia Egrensis Karlovy Vary 2006.....10
- Experts about the article „A bad message“ in Filatelie 8/2006...13
- The article about forgeries bring new questions.....14
- Dr. Walter Rauch - 80 years16
- Economics and science (Part III)21
- Austrian state notes of 5 gulden, issue 1866.....26
- Forged Slovakia 1939 covers29
- Provocations continued.....31

REDAKCE: Šéfredaktor časopisu Ing. Zdeněk Fritz

✉: Filatelie KLIM, Merkur, P.O.B. 431, 660 31 Brno 2

☎: 731 515 154 e-mail: risa@filatelie-klim.com

ADMINISTRACE A ZÁSKLOVÉ SLUŽBY:

✉: Filatelie KLIM, Merkur, P.O.B. 431, 660 31 Brno 2

☎: 542 211 931 e-mail: risa@filatelie-klim.com

REDAKČNÍ KOLEKTIV: Fr. Dvořáček, Zdeněk Filípek,
Zdeněk Fritz, Jan Klim, VI. Schödelbauer, Jan Štolfa

ODBORNÍ PORADCI: Jan Karásek, Milan Kračmar,
Pavel Pittermann, Jiří Stupka, Svätopluk Šablatúra

EXTERNÍ SPOLUPRACOVNÍCI: Miroslav Čapek, ČR;
Hans van Dooremalen, Nizozemí; Vladimír Dražan, ČR;
Petr Gebauer, ČR; Henry Hahn, USA; Otto Hornung,
V. Británie; Walter Rauch, SRN; Jaroslav Verner, USA.

VYDÁVÁ: Merkur-Revue s.r.o., Veselá 37, 602 00 Brno 2

Odpovědný vydavatel: Jan Klim ☎: 542 211 931

TISK: EUROPRINTY, spol. s r. o.

Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou,
s.p., OZ JM Ředitelství v Brně č.j. P/2-4838 ze dne 8.
12. 1995 MK ČR E7381 ISSN 1211-3077

I známky mají svá vzácná jubilea: OD VYDÁNÍ PRVNÍ EMISE „UMĚNÍ“ UPLYNE 40 LET!

Je to neuvěřitelné, ale oněch 40 let je skutečností. Aniž to současníci tehdy tušili, stal se den 8. prosince 1966 v dějinách československé známkové tvorby mezníkem, který nelze označit jinak než velevýznamný, průlomový a zlatý. Ale nejen v historii našich známek (a tím jednoznačně myslím známky československé a v posledních letech i známky české a slovenské) – dokonce i v kontextu emisí nejdokonalějších známek evropských a samozřejmě i světových.

Toho dne byla vydána s napětím očekávaná emise pěti známek „Umění“ (Pof. 1574-1578), přinášející na velkoformátových známkových obrazech (38 x 50 mm – tento formát byl použit vůbec poprvé; často se však uvádí nesprávně 37 x 50) umělecká díla významných českých a slovenských umělců minulosti v dokonalých ryteckých transkripcích Jiřího A. Švengsbíra (4 známky) a Josefa Herčíka (1 známka). **Emise svou krásou a dokonalostí působila jako zjevení a překonávala všechno, co se až dosud v čs. známkové produkci kdy objevilo.** Vydavatel těchto známek se při přípravě emise opíral o iniciativu obou jmenovaných, tehdy již mimořádně renomovaných mistrů čs. známkové rytiny, protože bez jejich významného uměleckého činu – grafické úpravy a vypracování mnohobarevných rytin těchto známek (jen jediná známka byla jednobarevná) – by tato emise nemohla vzniknout.

Švengsbírova rytina díla
K. Purkyně „Sova sněžná“

Vlastním iniciátorem tohoto velkého uměleckého projektu byl nepochybně Švengsbír, jehož obrovská rytecká práce na čtyřech známkách z pěti ve formátu dosud nikdy nepoužitým nejen časově značně předbíhala den vydání emise, ale zároveň vycházela z jeho pozitivní zkušenosti při práci na jiném výtečném, tehdy neobvyklém ryteckém díle – přepisu Tizianovy „Toalety mladé ženy“, vydané v roce 1965 v aršíkové úpravě pro II. emisi „Pražský Hrad“ (Pof. A 1466) – později rovněž dlouhodobě vydávané emisní řady. Na tomto díle si tehdy Švengsbír ověřil svůj vlastní rytecký experiment s vytvářením rozsáhlého barevného spektra potištěných ploch, vytvářených výhradně lineárními a bodovými rytými prvky jejich vzájemným překrýváním, sdružováním a prolínáním, tj. metodou, kterou dnes tak brilantně ovládají všichni špičkoví čeští a slovenští mistři rydlů (a nikdo jiný na světě). O tomto experimentu jsme před časem v našem časopise přinesli obsáhlou informaci s barevnou ukázkou (MR č. 2/1996, str. 10 – 11, autor V. Babák).

Všech pět známek nové emise mělo **stejnou nominální hodnotu 1 Kčs** (tedy velmi nízkou – připomeňme si, že za doporučený dopis se tehdy platilo 1,60 Kčs; uvědomíme-li si, že dnešní nominálně známek emisí „Umění“ se pohybují v oblasti více než 20násobku této hodnoty, máme před sebou výmluvný důkaz inflačního vývoje koruny v posledních 15 letech!). Jejich obrazy a barvy jsou následující:

1574	Václav Hollar – „Jaro“ z cyklu Roční doby; barva zelenošedá;
1575	Ján Kupecký – „Portrét F. Wussinové“; hnědočerná, červená, žlutá, tmavomodrá, zelená;
1576	Karel Purkyně – „Sova sněžná“; černá, šedozelená, tmavozelená, hnědá, žlutá;
1577	Václav Špála – „Kytice s tulipány“; tmavomodrá, šedomodrá, červená, žlutá, zelená;
1578	Ludovít Fulla – „Regrůt“; černá, červená, žlutá, modrá.

Rytiny prvních čtyř známek jsou dílem Švengsbírovým, poslední

vyryl J. Herčík. Tato známka je také na první pohled v grafické úpravě dolní části poněkud odlišná: u jména tehdy ještě žijícího L. Fully není letopočet narození (1902), který je nahrazen jménem díla, a dále chybí údaj o místě současného uložení díla. Je zřejmé zvláště, že vydavatel emise tuto odlišnost grafického řešení akceptoval, i když částečně narušuje celistvost emise. Svědčí to snad o tehdy již silné Herčíkově pozici mezi známkovými tvůrci, když dokázal prosadit svou představu? Není to vyloučeno.

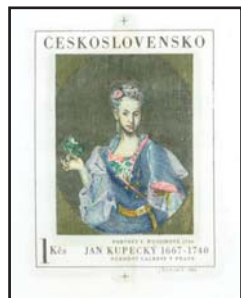
Avšak převažující **grafická úprava čtyř známek emise byla rovněž dílem J. Švengsbíra.** Je velmi střídavá – omezuje se de facto na jedinou relativně tenkou rámcující linku, mezi níž a vlastním obrazem je neutrální bílý pás. Všechny nezbytné nápisy jsou provedeny klasickými typy písma, nápis ČESKOSLOVENSKO je na horním okraji známky. Tato strohá, neutrální úprava byla nepochybně autorem zvolena po citlivém zvažování tak, aby dala plně vyniknout krásám zobrazených děl v jejich mistrovském ryteckém přetlumočení.

Je pozoruhodné, že toto **grafické řešení „přežilo“ svého již dávno nežijícího tvůrce a vydrželo prakticky beze změny až dodnes, což svědčí o jeho vynikající úrovni a univerzálnosti.** Jen dvakrát za oněch dlouhých 40 let byly učiněny pokusy „oživit“ nové řady emise „Umění“ odlišným grafickým řešením, avšak bez valného ohlasu, pročež zůstaly osamoceny. Poprvé se tak stalo v roce 1978, kdy tři známky emise věnované 30. výročí Slovenské národní galerie graficky upravil M. Ondráček. Druhý a poslední pokus z roku 1983 souvisel s oslavami 100. výročí Národního divadla v Praze, kdy všech pět známek emise bylo věnováno umělecké výzdobě ND. Výrazně odlišné grafické pojetí J. Solpery nebylo přijato příznivě, neboť bezmála polovinu obrazové plochy velkoformátových známek zaujalo velké písmo s neúměrně dimenzovanými číslicemi nominálních hodnot.

Švengsbírova rytina
Špálovy „Kytice s tulipány“

Formát obrazu známek „Umění“ vyplynul nepochybně z **potřeby velkých ploch k reprodukci velkých uměleckých děl**. Byl však také dán tiskovými možnostmi stroje pro ocelotisk z plochy (WAITE) a možnostmi perforace tiskových listů (TL). Dosavadní emise tištěné ocelotiskem z plochy v úpravě malých TL o 10 známkových polích (ZP) rozměru 23 x 30 mm resp. 23 x 38 mm (v některých případech také 2 x 10 ZP) fakticky předurčily tvar a velikost TL nové emise „Umění“. Perforační rámec byl upraven tak, že byly vypuštěny dvě perforační řady „desetibloků“ známek formátu 23 x 38 mm, a to druhá svislá a desátá (předposlední) svislá. Tím vznikla dnes tak dobře známá úprava TL „Umění“ se 4 ZP a dvěma prázdnými (někdy i potištěnými) poli – kupony polovičního formátu uprostřed. I toto se stalo tradicí a s některými občasnými výjimkami je úprava zachovávána dodnes (v ČR i v SR). Nepotištěné kupony mezi dvojicemi známek na TL jsou od této první emise výrazně převažující, ač hned na první známce (č. 1574) se objevila výjimka – kartuš (v barvě známek) s nápisem „V. Hollar“ a letopočty 1607 – 1677. Formát obrazu známek byl později mírně upraven a ustálil se na rozměru 40 x 50 mm.

Švengsbírova rytina díla Jána Kupeckého „Portrét F. Wussinové“

Můžeme se ptát, čím vlastně byly známky „Umění“ kromě svého velkého formátu nové a nezvyklé, když od roku 1955 za uplynulých 11 let byla již vydána celá řada emisí, vytištěných vícebarevným ocelotiskem z plochy. Tato náročná technologie byla od prvních – vlastně historických – zdařilých pokusů (emise „Kroje“ I, II, III z let 1955 – 1957) úspěšně zvládána a neustále vylepšována, počet barev a tudíž i desek pro jednotlivé barvy dané známky se postupně zvýšil na čtyři a dokonce i pět (aršík PRAGA 1962). Prakticky u všech známek tohoto relativně dlouhého období však pozorujeme zásadní skutečnost, že každá z nich je „vícebarevná“ v tom smyslu, že základní kresba motivu (vždy nejnáročnější rytina), provedená neutrální černou, hnědočernou či tmavohnědou barvou, je **dokolorována** dalšími pestrými barvami, které se však téměř nepřekrývají a neprolínají, takže další složky barevného spektra nevytvářejí. To ostatně odpovídalo i charakteru výtvarných předloh těchto známek, z nichž většinu tehdy vytvářel vynikající Karel Svolinský (viz zmíněné „Kroje“, ale také „Houby“ – 1958, „Ptactvo“ – 1959, „Květiny“ – 1960, 1964 a 1965, „Lidové umění“ – 1963), ale také Max Švabinský („Motýli“ – 1961), Josef Liesler (výstavní známky a aršík PRAGA 1962), Míro Hanák („Zvířena“ – 1963), Anna Podzemná („OH Tokio“ – 1964) a ojediněle někteří další. Na rytinách se od samého počátku nejvíce podílel Jindra Schmidt, později intenzivně i Ladislav Jirka.

Charakteristický pětibarevný soutisk (u Herčíka čtyřbarevný) otisků rytin pro zvolené barvy u emise „Umění“ však byl podle Švengsbírova „vynálezu“ kvalitativně něčím zcela jiným – **bylo tak tlumočeno celé barevné spektrum originálů zobrazených malířských děl!** Začínala éra vzácné, téměř zázračné transformace barevných uměleckých děl, převážně olejomalb, do liniového systému mnohobarevných rytin. Velký úspěch neobvyklé emise inspiroval, ba přímo vyzýval vydavatele k pokračování. Proto hned následujícího roku 1967 (rok před velkolepou Světovou výstavou PRAGA 1968) bylo připraveno dokonce několik dalších překvapení v podobě dalších známek „Umění“, graficky a rytecky navazujících na emisi z roku 1966.

Především to byla samo-statná známka hodnoty 2 Kčs s postavou „celníka“ Rousseaua, slavného obrazu naivního umění, vydaná v rytecké transkripci J. A. Švengsbíra jako avizující známka výstavy PRAGA 1968. Šlo de facto o aršíkovou úpravu s velkou, graficky upravenou spojkou mezi dvojicemi známek (Pof. 1624), což byla novinka, využívaná v pozdějších letech dosti hojně. Spojka byla ozdobena liniovou jednobarevnou kresbou Šternberského paláce.

Dne 13. 11. 1967 pak byla vydána druhá pětiznámková emise „Umění“ s následujícími hodnotami (již to nebyla jen hodnota 1 Kčs!) a uměleckými díly (Pof. 1647 – 1651): 60 h – František Tichý, „Kouzelník s kartami“; 80 h – Cyprián Majerník, „Don Quijote“; 1 Kčs – Norbert Grund, „Procházka parkem“; 1,20 Kčs – Petr Jan Brandl, autoportrét; 1,60 Kčs – Český mistr (1395), „Epitaf Jana z Ježeně“. První a poslední známku vryl J. Herčík, druhou a čtvrtou J. A. Švengsbíra a třetí z nich B. Housa, tedy nová osobnost mezi dosavadními tvůrci těchto známek.

V roce 1967 zajisté ještě nikdo nemohl tušit, jaká tradice se právě zrodila a jak neuvěřitelně dlouho budou tyto známky vydávány. Bez jediné výjimky pravidelně v závěru každého následujícího roku se objevovaly nové známkové řady tohoto stále nekončícího uměleckého souboru, čítající nejméně tři, většinou však až pět známek. Objevují se dodnes a jsou pravidelnou součástí emisních plánů dnes již samostatných vydavatelských subjektů – České a Slovenské republiky – v počtu tří (v ČR), případně dvou (v SR) nových výtvarných skvostů ročně. Vynikající rytecké provedení i úroveň tisku známek „Umění“ se stále zlepšovaly, pokud to vůbec bylo ještě možné. Do „kolegia tvůrců“ záhy vstoupily další rytecké osobnosti, zejména všichni nejzkušenější a nejvýznamnější, tj. Jindra Schmidt, Ladislav Jirka a Jan Mráček, tedy s výjimkou tehdejšího ryteckého nestora J. Goldschmieda celá plejáda hlavních představitelů slavné „české rytecké školy“. Všichni tito mistři rydla včetně Švengsbíra a Herčíka pochopitelně již nežijí, zanechali však po sobě v řadách známek „Umění“ nesmazatelnou stopu. Získali naštěstí brzy zdatné nástupce v mladších, zdravě ambiciózních rytcích, kteří dnes spolu s Bedřichem Housou nesou tuto štafetu slávy doslova světově: Miloši Ondráčkovi, později Václavu Fajtovi, Martinu Srbovi, Martinu Činovskému a dalších, na Slovensku Ferovi Horniakovi a Rudolfu Cigánikovi. Prosadí se postupně určitě i další.

Je třeba také připomenout, že inspirativnost emise „Umění 1966“ a jejich prvních následovníků byla nebyvalá a bezpříkladná. Nejen že se začaly objevovat samostatné známky tohoto typu při nejružnějších slavnostních příležitostech (viz Kupkovu „Herečku kabaretu“ a Mánesovu „Josefinu“ jako součásti emisí výstavních známek PRAGA 1968), ale v poněkud odlišných grafických úpravách vznikaly zcela nové soubory emisí využívající maximální formát a mnohobarevnou ryteckou transkripci jiných uměleckých děl. Jako příklady uvedme řadu let vycházející emisi „Pražský Hrad“, samostatná díla „Ametyst“ A. Muchy (1969), „EXPO 70

Herčíkova rytina díla L. Fully „Regrút“. Otisky čtyř barevných fází, částečné soutisky a definitivní známka.

Ósaka“ (1970), „Slovenské lidové ikony“ (1970), „Střelecké terče“ (1974), zcela odlišně graficky řešené řady „Bratislavské gobelíny“ (1974 – 1976) a „Bratislavské historické motivy“ (1977 – 1986) v podání Miloše Ondráčka, „Cirkusy a varieté“ (1986) a některé další.

V současnosti dosahují nové české a slovenské známky emisí „Umění“, ryté nej přednějšími mistry rydla, oslnivých úspěchů na mezinárodním poli, např. vítězstvími v prestižních soutěžích GRAND PRIX WIPA (zcela nedávno Václav Fajt a Fero Horniak).

Budeme-li hledat kdekoli v Evropě i celém světě analogii naší tak slavné tradice známek „Umění“, nenajdeme ji. Dokonce ani ve Francii, která svého času proslula svými rytými známkami a rovněž řadu let vydávala velkoformátové známky s uměleckými díly (dnes se však od rytých známek v rámci komerčně preferovaného „ofsetového trendu“ ke své škodě nenávratně odklání)! To však byly technologicky zcela

jinak vytvářené známky, jejichž rytecké zpracování při vši účt k jejich kráse nedosáhlo mistrovské, nikdy a nikým nepřekonané úrovně děl českých a slovenských rytců! Jediný, kdo to mohl dokázat, byl legendární Česlaw Slania, který však ve své druhé vlasti – Švédsku nikdy nenašel možnosti k tisku takto vytvářených známek.

Na závěr již jen několik zajímavých číselných fakt. Za uplynulých 40 let bylo vydáno v rámci vlastních emisí „Umění“ v Československu 137 známek, od roku 1993 pak v České republice 44 známek a na Slovensku 30 známek, celkem tedy impozantní počet 211 známek. Jiných známek, inspirovaných „Uměním“, bylo za stejnou dobu v ČSR 69, v ČR 8 a v SR 2, celkem tedy 107.

Skvělá tradice bude v příštích letech nepochybně pokračovat. Přejme si, aby to byla díla stejně dokonalá, jako ta již vydaná, a přinášela radost z krásy těchto miniatur a další krásné přírůstky našich sbírek.

Zdeněk Fritz

Kompletní emise „Umění 1966“ v tiskových listech o čtyřech známkách s podpisy rytců Jiřího A. Švengbíra a Josefa Herčíka

Ukázka pozdního použití známky „Umění 1966“ v roce 1992

Dva varianty rakúskych štátoviek v hodnote 5 zlatých z r. 1866 a technika ich tlače.

Rakúske štátovky v hodnote piatich zlatých z roku 1866 (obr. 1) sú známe v dvoch variantoch – jeden vzácnejší, s čiernym označením série, a druhý, hojnejší, s ružovým označením série (obr. 2). Tento znak úplne postačuje na spoľahlivé rozlíšenie oboch variantov (PICK & RICHTER 1986). Pri podrobnejšom pohľade na oba varianty zistíme, že okrem farby označenia série sa oba varianty odlišujú aj technikou tlače a väčším množstvom drobných detailov v písme a ornamentoch v textovom paneli.

Líce variantu s čiernym označením série je vytlačené pomocou troch tlačových foriem. Obrazový rámec štátovky symbolmi umenia (vľavo žena s harfou v rukách a paletou so štetcami pri nohách), vedy (vpravo starší muž s tabuľkou a kružidlom v rukách a glóbusom pri nohách), vojenstva (studené zbrane, časti brnenia, zástavy, trubky a liktorské prúty) pri hornom okraji) a priesto-rovo trošku potlačenými symbolmi plodnosti (jablká a hrozno pri spodnom okraji), ako aj štátny znak pri spodnom okraji sú vytlačené hĺbkotlačou, z veľmi plytko vyrytej oceľovej platne. Všetky texty,

vrátane mikrotextov a drobných ozdôb umiestnených v kartušiach v oboch spodných rohoch sú však vytlačené kníhtlačou. Kníhtlačou je vytlačený aj ružový zložitý rastlinný ornament v pozadí panelu s vyznačením hodnoty a ďalšími textovými náležitosťami.

Líce variantu s ružovým označením série je vytlačené pomocou iba dvoch tlačových foriem. Všetky čierne časti obrazu sú vytlačené pomocou jedinej hĺbkotlačovej formy. Rytina obrazového rámca je pritom totožná s rytinou použitou na variante s čiernym označením série (obr. 3). Prípadné rozdiely porovnávaných exemplárov vyplývajú jedine z rozdielneho nánosu farby, tlaku pri tlači alebo z opotrebenia tlačovej formy, prípadne z jej drobných korektúr (obr. 4), ktoré však mohli byť vykonané dodatočne iba na časti

tlačových foriem. Nemusia byť teda charakteristické pre všetky exempláre toho ktorého variantu. Písmo je však oveľa jemnejšie, s presne definovanými obrysami a omnoho jemnejším tieňovaním. Dokonale

obr. 1

zachováva účarie. Kníhtlačou je vytlačená len ružová ornamentálna podtlač, vrátane označenia série.

Rub oboch variantov je vytlačený kníhtlačou, pričom jeho obraz je na oboch variantoch totožný, resp. prípadné rozdiely nevybočujú z rámca daného vlastnosťami tejto tlačovej techniky.

I keď rozdiely vo vzhľade písma na líci oboch variantov štátovky tiež vyplývajú predovšetkým z vlastností použitých tlačových techník, viaceré písmená majú mierne odlišný rez, sklon alebo rozstupy. Zatiaľ čo šírka a poloha väčšiny slov je na oboch variantoch takmer rovnaká, poloha samotných písmen v jednotlivých slovách sa mení. Rozdiely sú azda najviac viditeľné v domicile a dátume vydania štátovky (obr. 5), vo veľkej hodnotovej číslici 5 umiestnenej v hornom oblúku textového panelu (obr. 6), v slove „Staats...“ v názve emitenta vpravo dole (obr. 7) a v mikrotextoch, najmä v pravej kartuši (obr. 8). Rozdielny je aj tvar a poloha drobného rastlinného ornamentu v záhlaví mikrotextov (obr. 9). V mikrotextoch na hĺbkotlačovom variante štátovky však nájdeme aj rozdiely v tvare tých istých písmen, napr. veľkého fraktúrového D na obr. 9.

Jemné posuvy jednotlivých písmen oproti účariu na kníhtlačovom variante naznačujú, že aspoň časť tlačovej formy vznikla klasickou typografickou sadzbou. Uvedené rozdiely však predstavujú len vybrané príklady a všímavý pozorovateľ ich ľahko nájde oveľa viac.

Napriek opísaným rozdielom je vzhľad oboch variantov na prvý pohľad rovnaký a rozdiely väčšine bežných pozorovateľov i autorov odbornej literatúry (PICK & RICHTER 1986) unikajú.

Rozdielne prevedenie oboch variantov môže vyplývať pri pravdepodobne staršom variante s čiernym označením série najskôr z časového tlaku na rýchle vydanie štátovky a ľahšej a rýchlejšej výroby tlačových foriem. Variant s ružovým označením série predstavuje zrejme definitívnu technicky dokonalejšiu podobu štátovky. To naznačuje aj označenie série dvoma sériovými písmenami nasledovanými dvojicovým číslom, ktoré poskytuje viacero kombinácií ako jedno sériové písmeno s dvojicovým číslom. Nie je ani vylúčené, že druhý, dokonalejší variant vznikol aj v súvislosti s pôvodne nepredpokladaným rozsahom emisie a dĺžkou obehu tejto štátovky.

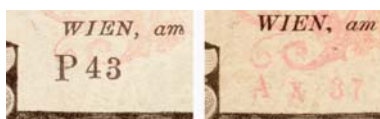
Zbyšek Šustek

Literatúra:

PICK, A. & RICHTER, R., 1986: *Papiergeld Spezialkatalog Österreich 1759-1986*. 2. Auflage, Dornbirn, 223 s.

Texty pod obrázky

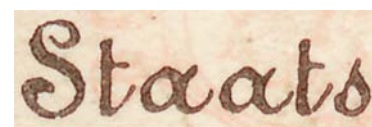
- Obr. 1.** Líce štátovky v hodnote 5 zlatých z roku 1866, variant s ružovým číslovačom.
- Obr. 2.** Dva spôsoby označenie série na štátovkách v hodnote 5 zlatých z roku 1866.
- Obr. 3.** Detail časti rytiny líca oboch variantov štátovky, vľavo „čierny“ variant, vpravo „ružový“.
- Obr. 4.** Detail korektúry rytiny v ľavom hornom rohu (vľavo od hlavy ženy) na „ružovom“ variante štátovky (dole), pôvodná rytina na „čiernom“ variante hore.
- Obr. 5.** Detail domicilu a dátumu vydania na „čiernom“ (hore) a „ružovom“ (dole) variante štátovky.
- Obr. 6.** Detaily hodnotovej číslice 5 na „čiernom“ (vľavo) a „ružovom“ (vpravo) variante štátovky.
- Obr. 7.** Detaily slova „Staats...“ na „čiernom“ (hore) a „ružovom“ (v strede) variante štátovky a prekryv obrazu oboch detailov (dole, „čierny“ variant zobrazený modro, „ružový“ v pôvodnej farbe).
- Obr. 8.** Detaily mikrotextu v pravej kartuši na „čiernom“ (vľavo) a „ružovom“ (vpravo) variante štátovky.
- Obr. 9.** Detaily rastlinného ornamentu a časti mikrotextu v hornej časti oboch kartuší na „čiernom“ (hore) a „ružovom“ (dole) variante štátovky.

obr. 2

obr. 3

obr. 7

obr. 4

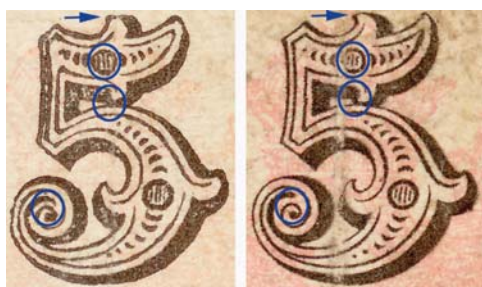
WIEN, am 7. Juli 1866.

WIEN, am 7. Juli 1866.

obr. 5

nen Strafgesetze
schwerem Kerker b
20jähriger und f

obr. 8

obr. 6

obr. 9